СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ VI. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 22-го Грудня 1898. | Число 51.

Календарь.

Грудень.

22	Ч.	Мины, Єрмогена
23	П.	Даніила стовпника
24	С.	Спиридона еп.
25	Н.	ПРАОТЦѢВЪ. Евген., Ореста
26	П.	Филимона, Аполонія
27	В.	Елевтерія, Павла
28	С.	Агтея, Теофанія

Змѣстъ.

Незабуваймо гарныхъ проектовъ. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ Канады. — Гигієна або наука о здоровлю. — Новинки. — Смѣшне. — Заплатили за „Свободу." — Фейлетонъ: Мужицка смерть. — Американьскій судія. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

Незабуваймо гарныхъ проєктôвъ

Въ нашôй „Свободѣ" неразъ вже пôднощено якій гарный проєктъ, котрый, якъ бы бувъ введеный въ жите, то певно причинивъ бы ся не мало до розвою рускои справы въ Америцѣ. Такъ що-жь зъ того, коли люде по прочитаню, забувають на него. А оно такъ не повинно бути.

Ось не давно Н. Дмитрôвъ подавъ гадку збираня центôвъ, за котрѣ можна бы посылати хочь двохъ або трохъ способныхъ рускихъ хлопцѣвъ до высшихъ школъ въ Америцѣ.

Чи-жь се не гарный проєктъ? Кождый зъ читателѣвъ признасть, що такъ. Тажь рускій народъ въ Америцѣ складаесь зъ самыхъ робôтныхъ людей и то звычайно такихъ, що ледви заробять на жите, то-жь де-жь имъ старчить гроша, щобъ могли накладати на высшѣ школы для своихъ дѣтей? А мѣжь рускими дѣтми въ Америцѣ можь стрѣнути и такихъ, що ихъ ажь грѣхъ лишати при шлейтѣ — чому-жь бы имъ не допомочи и не дати ихъ до высшои науки? Адже-жь якъ выйдуть въ люде то не забудуть и за насъ Русинôвъ, а станутъ намъ въ пригодѣ чи то якъ лѣкарѣ, адвокаты и т. д.

Отже, зваживши велику вагу проєкту Н. Дмитрова, мы пôдносимо его нынѣ ще разъ и вôдзываемось до всѣхъ щирыхъ рускихъ патріотôвъ, щобъ заняли ся збиранемъ складокъ на згадану цѣль.

Грошѣ можь заслати до голов. секретара „Р. Н. Союза", Rev. Ant. Bonczewski 10 May Str. Ansonia, Conn., котрый дасть въ „Свободѣ" поквитоване, а центы ульокує въ касѣ „Союза".

Збиралисьмо грошѣ для старого краю на розличного рода цѣли, не забуваймо-жь и на себе. Ту въ Америцѣ жіємо, то-жь и ту трѣба намъ стелити собѣ.

Такъ, якъ бысьмо бачили, що по прочитаню тыхъ строчокъ, нашѣ ревнѣ патріоты кинуть ся за колектою, а Вс. оо. духовнѣ пояснять сю справу въ церкви на проповѣди.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Buffalo, N. Y. 14. грудня 1898.

Дня 4. грудня задля великого снѣгу, працювали на колеѣ день и нôчь робôтники, отже въ однôмъ бенку розтычивъ наставникъ всѣхъ до роботы шуфлювати снѣгъ. По якôмсь часѣ ходить наставникъ и рахує своихъ робôтникôвъ кôлько и чи всѣ суть. Спостерѣгае: одного нема. Чекае годину, нема. Потому пôшовъ тамъ, де той мавъ робити, а ту всьо есть, тôлько его нѣ. Пікъ есть, шуфля есть, а робôтника нема. Иде дальше, видить, щось чорнѣесь, добувае те чорнé, ото есть шапка того чоловѣка, що ту мавъ робити. Закликавъ робôтникôвъ, шуфлюють снѣгъ и вынайшли того самого, тôлько що вже неживый бувъ, вже бувъ цѣлкомъ замерзненый. Бувъ то якійсь Италіянець.

Дня 13. грудня на колеѣ New York Central Hudson River Rail Road працювали робôтники на колеѣ, при тôмъ наѣхавъ тренъ и забивъ на мѣсци 8 осôбъ. Працюючѣ всѣ були Поляки, назвискъ наразѣ не знаю докладно.

„Mouldry", т. є. вôдливачи въ „American Readiator Co." засновали були юнію, буде тому вже два роки, а той осени въ новембрѣ почулись въ пѣрю тай зачали по свому, т. є. заслали письмо до суперинтендента, що якъ не пôдвысшить имъ платню о 30 процентъ, то будуть змушенѣ працю покинути, отже по двохъ дняхъ нарады компаніи и суперинтенда компанія згодилась заплатити имъ 20 проц. бôльше якъ впередъ заробляли и обѣцяла жадныхъ свѣжихъ славяньскихъ робôтникôвъ не приймовати до роботы до вôдливарнѣ, тôлько тыхъ, котрѣ належать до юніи моулдерскои. Отже памятайте Русины-робôтники, що то значить сполучене. Сполучене значить велика сила и народности творять собѣ велику пôльгу. Поправдѣ чуда доказують, а мы що? Мы жебрачимо самѣ себе, ажь жаль серце стискае. Чи мы все мусимо зôставати позаду? Коли дасть Господь для насъ лучшого розуму? Примѣромъ, хочь бы и то. Засновалисте братство тамъ св. Іоана Хрестителя въ Буфало. Кôлькохъ розумнѣйшихъ и розумѣючихъ свою руску народнôсть, вступили и уложили вкладку членьску лишь 25 цнт., щобъ и бѣднѣ могли вступити, але дармо, нашь чоловѣкъ проце квотра нѣмъ дасть на добре дѣло. Були тамъ краяне, суть и будуть, поки Буфало буде, а все будуть поневѣрянѣ вôдъ чужихъ людей, если самѣ себе не пошанують. Разъ братя до дѣла, вже досыть насъ бѣда ся наѣла, спѣшѣть пôдъ той покровъ „Св. Іоана Хрестителя", уповайте на него, любѣть оденъ другого, знайте, щосте Русинами, якъ братя одной неньки, знайте, що, если вы тамъ на Black Rock сполучитесь до одной, хоть невеликои купочки, то велике добро можете для себе, а и для вашихъ краянôвъ и дѣтей зробити, тôлько будьте одна душа, приступѣть всѣ цодо одного до братства, якъ жѣнки, мужѣ, дѣвчата и хлопцѣ, самотнѣ чи жонатѣ. Дайте знати, щосьте Русины и розумнѣ люде, не дайтесь иншимъ народамъ завстыдатись, а хто може най и до „Союза" приступае, бо то есть одинока наша правдиво-руска, якъ то кажуть въ старôмъ краю, хлопска институція, котра при малôй вкладцѣ дае досыть добру запомогу, бо $600, словами шѣстьсотъ дол. посмертного, а крôмъ того всякѣ користи въ случаю калѣцтва и т. д.

Еще разъ васъ прошу дорогѣ братя родимцѣ и Русины, приступайте до братства и до „Союза", або хоть до одного зъ тыхъ, а будете споминати доброго пріятеля, що васъ заохочавъ до того и не пожалуєте, не бôйте ся, що ваша праця пôйде марно якъ тамтымъ разомъ за приснопамятного Стефаньского, о котрôмъ слухъ пропавъ, бо тамъ чуває надъ тымъ порядкомъ досыть сильна рука, котра не дасть, недопустить до жадныхъ дефравдацій, того вже будьте певнѣ. Я маю въ Бога надѣю и въ васъ, що вôдъ нового року всѣ якъ оденъ мужъ приступите до братства св. Іоана Хрестителя въ Black Rock Buffalo, N. Y.

Лишь спогадайте, кôлько центôвъ зложилисьте за рôкъ и тыхъ кôлька мѣсяцѣвъ, а тыхъ квотрôвъ нѣхто зъ васъ бувъ при собѣ такъ чи такъ не вôдложивъ, а если булибысьте були всѣ вôдъ разу вступили зъ высшою по 50 цнт. вкладкою, кôлько булисьте мали? Осудѣть самѣ! Тôлько четверо.

Я знаю, що суть тамъ еще порядні люде, котрѣ до того часу не приступують до братства, а то длятого, що суть на другихъ, котрѣ тамъ належать, не добрѣ, але не дбайте на нихъ, вступѣть, а вôдъ нового року оберете собѣ добрыхъ, новыхъ представителѣвъ, котрѣ будуть мали довѣріе у васъ, а вы у нихъ и буде всьо all right.

Тымчасомъ будьте здоровѣ.

Правдолюбъ и народовець.

Lansford, Pa., Decem. 11, 1898.

Прекрасный знакъ християньскои ревности и любви къ своей св. церкви показали поч. члены тутешного Братства Пр. Дѣвы Маріи. Они изъ вдячности до великои своеи Патронки, купили оденъ прекрасный образъ, выражаючій Рождество Богородицѣ, котрый днесь торжественно бувъ поблагословеный и вôдданый своеи цѣли. Велику радôсть чули мы днесь всѣ, бо очевидно переконались о тôмъ, що єднôсть въ организованôмъ братствѣ приносить намъ не тôлько тѣлесну корысть, але и душевну; оно збôльшае мѣжь вѣрными любовъ до своеи св. церкви, бо они стараютъ ся бути щирими и пожиточными ей дѣтьми.

По вôдповѣдной св. проповѣди, заняли запрошенѣ кумове и кумы свое мѣсце коло цвѣтами украшеного образа и вôдбулось торж. благословене. При кôнци высказавъ нашъ любимый о. П. П. Кешелякъ такъ одушевлену проповѣдь, котра на всѣхъ насъ зробила великій вплывъ и переконала всѣхъ присутныхъ о корысти не тôлько тѣлесной но и душевной єдности въ братствѣ.

За причинену намъ ту душевну радôсть, най прíймуть щиру нашу подяку перше настоятелѣ згаданого братства и всѣ его члены, най благословить Богъ ихъ спасительнѣ труды и сторицею воздасть имъ милостивѣ ихъ жертвы и захований ихъ на добро св. матери церкви и народности нашой на многая и благая лѣта! Дякуємо еще и кумамъ за ихъ трудъ и щедроту, нашому отцю духовному и всѣмъ присутнымъ братствамъ изъ щирого серця.

Користне было то торжество якъ намъ такъ и св. церкви нашôй, бо зъ жертвъ кумôвъ лишилось для нашои церкви $120.

Зъ нами Богъ!

Л. МОНЪТА, секр. — ІОАНЪ ДОБОШЬ, пред.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Достохвальна Редакціо!

Прошу помѣстити отсихъ кôлька слôвъ въ „Свободѣ."

Може вже декотрому зъ читателѣвъ „Свободы" и навкучилось читати тѣ вѣсти зъ Канады, але даруйте, намь канадійцямъ, думаю, що певно нѣ, а наколи и насъ є певна горстка, що читає, тожь даруйте, якъ де-шо и вы про насъ почуєте. Вамъ тамъ въ Сполученыхъ Державахъ инакше видить ся, вы побôльшôй части разомъ живете, тожь и новинъ гукъ — а мы якъ яке слово вôдъ нашого почуємо, такъ и все. До того кождый еще дуже молодый, хоть въ якихъ лѣтахъ бы не бувъ. Отъ що лише поклавъ хатину, та якій фôстъ придбавъ до загороды. Отъ звычайно, якъ на поле або по канадійски сказавши, на фармѣ.

Отже, що нового, спытаєте, коло насъ водить ся? Такъ не богато, але все таки де-що призбируе ся. Перша новина та, що намъ вôдъ року осѣвшимъ, уже лучше веде ся. Хто не лѣнувавъ ся, такъ є и худоба коло хаты, тай у хатѣ що треба.

— Що чувати Василю? пытаю — а що-жь, каже — гараздъ. А якъ-же було торôкъ въ маю, яксьмо ся видѣли въ Винніпегу?

— О, бôгме, тогды було круто, я поѣхавъ до Dau-

(Продовжене на другôй сторонѣ).

МУЖИЦКА СМЕРТЬ.

Оповѣдане зъ покутского житя.

(Дальше.)

IV.

Якъ выйшли зъ канцеляріи, то Грициха докоряла ще дорогою чоловѣкови. Грыць приставъ тай слухавъ мовчки докорôвъ, наче той вôлъ, що самъ наставляе шію въ ярмо.

У Ивана на воротяхъ поставали Ахтемій тай старый Михайло. Они приходили що свята и що недѣлѣ до Ивана. Михайло, самъ неписьменный, державъ у спôлцѣ зъ Иваномъ газету. Имъ вычитувала Иваниха.

— Я бы еѣ державъ самъ газету, — говоривъ Иванъ, — але що-жь? То ще молоде: соромливе дуже. Якъ бы еи другѣ жѣнки взяли на языки за газету, то она бы зъ сорому вѣдай пôдъ землю провалила ся.

У селѣ не мае нѣхто нѣякои тайны. А ще така справа, якъ Грицева, що его „Коропъ хоче зô свѣта зôгнати", то она и малôй дитинѣ не була невѣдома. Тымъ то Грициха не розповѣдала всего наново.

— Иду, люде, иду торбы шити! — проповѣдала. — Затерявъ, запроторивъ усю працю. Адѣть: ворогъ пускае дѣти попôдъ плоты!

Грыць спробувавъ боронити ся:

— Та що жь я? Коропъ наваживъ ся на мое жите!

— Вороже лукавый! Що брешешь? — перечила Грициха. — Та тебе заставлявъ Коропъ що недѣлѣ піччити? Та тебе Коропъ бивъ у шію, абысь зичивъ у него грошѣ?

Справдѣ Коропъ не заставлявъ Грица нѣ до чого: не було що вôдповѣдати, тому Грыць потягъ ся мовчки за жѣнкою до дому.

Коропъ выйшовъ зъ канцеляріи и, не зважаючи зовсѣмъ на люде, говоривъ самъ до себе по жидôвски. Михайло насѣвъ ся на него:

— Коропе! Ты зъ громады жієшь тай людямъ пакости робишь? Таже якъ бы люде на тебе не робили, то ты бы не мавъ зъ чого жити. Ты обснуєшь чоловѣка, якъ павукъ, тай высысаешь изъ него кровь, якъ павукъ зъ мухи.

Коропъ ставъ:

— Я вспоминаю ся за своимъ. Я ему давъ готовѣ грошѣ на долоню. То моя праця, я ихъ нѣгде не вкравъ.

— Не вкравъ, але и не заробивъ. Мы, робôтнѣ люде, продукуємо грошѣ, а вы, легкобыты, ужиткуєте.

Михайло мавъ звычку послугувати ся книжными словами, що ихъ выслухавъ зъ газеты. Вôнъ такъ привыкавъ до тыхъ слôвъ, наче бы ихъ уже змалку переймивъ тай бувъ переконаный, що кождый розумѣе тѣ слова.

Иванъ такожь вмѣшавъ ся до бесѣды. Вôнь Коропови выкавъ; взагалѣ нѣкого не обижавъ, але вмѣвъ чемными словами заѣхати въ самѣ печѣнки.

— Таже вы Борухъ, уважайте, що въ Грица дѣти є. Вы его не пустите въ нѣвець, бо ему вже не богато належить ся, але его дѣти. Якъ вы чужимъ дѣтямъ, такъ Богъ вашимъ. Та не шкода дѣтей? Що они мають покутувати за вашѣ грѣхи? Таже вашому Міхулови вже вѣдай двайцятый рôкъ, бо вже ослѣпъ на праве око.

Всѣ три злобно пôдсмѣхнули ся. Жиды звычайно калѣчать сынôвъ, абы ихъ звôльнити вôдъ вôйсковои службы.

Коропъ не почувавъ ся до грѣха:

— Най покутують дѣти за мои грѣхи: я нѣякого грѣха не маю. Вспоминати ся за своимъ, то не грѣхъ.

Вôнъ вôдôйшовъ, не зважаючи, що Михайло ажь огнемъ сыпавъ, такъ резонувавъ:

— Отакъ то люде сходять на бѣду! Та Грыць Богу духа виненъ: позичивъ сотку, вертай двѣ, такъ якъ бы ему на оборѣ процента росли. Кажуть: маєшь суды, борони ся. Якъ-же бѣдному чоловѣкови боронити ся? Разъ: не мае вôтки (таже то коштує), а друге: блавчить часъ. Прійшовъ на термѣнъ: погодѣмъ ся, то и погодѣмъ ся; двѣстѣ, най буде и двѣстѣ, лишь абы не було тяганины. Але де?! Вôнъ теперь, ади, якои загнувъ: банкомъ пужае, помѣрокъ бы бравъ. Достоту якъ той дѣдко, що кажуть, якъ чоловѣкови прикро тай не можь собѣ рады дати, а дѣдко тиць шнурокъ у руки, ще и на шию заложить.

— А якій ставъ маючій, — заговоривъ маломовный Ахтемій. — Та кажуть, що вôнъ у нашôмъ селѣ такъ забогатѣвъ.

— На маєшь! — перебивъ Михайло, — таже я тямлю, якъ вôнъ зайшовъ у наше село. Кажу вамъ, дранки не мавъ на собѣ. А якъ узявъ ся на гандель та назбивавъ сумы сумениѣ. Тай де вôнъ тôлько маєства назбивавъ? Таже въ селѣ и не видко тôльки маєства.

— Якъ не назбивати, якъ лупить зъ остатного, — сказавъ Иванъ.

— Тай нема тому нѣякого припору, — говоривъ Михайло. — Чоловѣкъ, що працює, та ему вже на роду написано, абы зъ него шкôру лупити. Робить вразъ изъ воломъ на нивѣ, а прійде ся збирати — нема що. Поле не вродить та хапай ся хоть бритвы: дають у банку, бери въ банку. Тисне банокъ, то ты пытай милосерднои душѣ, абы заратувала. Тай лучишь саме на порядного лупія, бо добрый чоловѣкъ такъ само млѣе зъ голоду, якъ ты. Залѣзешь лихвареви въ руки, то-съ ґосподаръ изъ его ласки, доки ему до вподобы, абы-съ бувъ ґосподаремъ.

Иванъ притакнувъ:

— У судѣ такожь нема рады: его право! Ему дадуть вырокъ, а ты, бѣдный чоловѣче, хоть изъ моста та въ воду.

— Тай то ще не смѣй тамъ рыбу ловити, бо заарендували, — сказавъ маломовный Ахтемій тай засмѣявъ ся мужицкимъ смѣхомъ, що тôлько голосъ нѣбы смѣе ся тай губы стягають ся до смѣху, але по обличю зовсѣмъ не пôзнати, що то смѣхъ.

Щирый смѣхъ дуже рѣдкій тай тому неприличный. Щирымъ смѣхомъ смѣе ся примѣромъ дѣвча до хлопця зъ любощѣвъ. Але люде кажуть, що оно не смѣе ся, тôльки шкôрить ся.

— Чого шкôришь ся, не видишь, що ягнята въ озиминѣ? — кричать на таке дѣвча и вважають за бôльшій грѣхъ, то що оно шкôрить ся, якъ то, що не пильнує ягнятъ.

Всѣ тутъ постановили пустити Коропа въ ґазеты, хоть Михайло бувъ переконаный, що всего того не списавъ бы и на воловой шкôрѣ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зъ сторони першои)

phin лише зъ трома долярами, но сего року уже лучше, заробилось 100 дол., купивъ корову, мавъ краспу огородовину та бараболю, купивъ жѣнцѣ тамъ що треба, а самъ иду троха заробити гроша, все лучше, якъ сидѣти дармо въ хатѣ.

— А що-жь тамъ, чи не тягне до старого краю?

— О, бôгме и думки нема, якъ бы-мь ся уродивъ тутъ. — О! бѣдному лише жити тутъ, не бôй ся анѣ посѣпаки, анѣ нѣякои дерилицѣ. Возьми фарму, маешь тои землицѣ доволѣ, е де выорати, е де попасти, сѣна вкосити тай зимою не бракне патыка для нашого брата рай, тай годѣ. Лише хиба тому маркôтно зъ початку, що зъ грôшми прійде, бо то, якъ ся каже, було ся газдою въ краю, а тутъ и кумъ Грицъ, що бувъ въ старôмъ халупникомъ, тежь менѣ рôвня. — Отже таке, зъ початку такому маркôтно про таке пусте, якъ то абы и другій не такій, якъ я, але то поволи переходить тее. Краевѣ грошѣ бѣжать швидко, не встигъ кумъ Данило покрутитись троха, то сюда, то туда, а соточки минулись, звычайно, якъ въ новôмъ краю, що ступишь, заплати за науку. Ба, каже Иванъ, мы уже и поволи зрôвнались, Данило зъ грôшми, я безъ грошей, а теперь буде, що Богъ дасть, отъ заробить ся тай буде намъ обомъ добре.

Кумъ Данило радъ-нерадъ слухае рады Ивановои, бо вôнъ уже цѣлый рôкъ робивъ, уже и Англика розумѣе, тай обомъ выходить на добре.

Отъ яка бесѣда мѣжь нашими водить ся. Такъ слухаешь и ненаслухаешь ся, думаешь: отъ благодать, добре що той нашъ братъ выйшовъ зъ неволѣ галицкои, якось вôнъ дасть собѣ раду, тай не пропаде.

— Щожь ще чувати Василю тамъ у вашôмъ кутѣ, та вы тамъ живете, де то Англики Sifton назвали?

— Еге, каже Василь, таки тамъ живу, тай де що и мѣжь нашими можь почути нового. Чисьте чули, що зачинае увихатись якійсь нѣбы попъ нѣбы чернецъ, чи що, кажуть, що то Французъ? Богъ его тамъ знае! Якъ бувъ-емь оногды на его Службѣ, то щось тамъ муркотѣвъ, але нѣхто не розумѣвъ, лише народъ, но кôлько тамъ того народу було, отъ скôлька, вытрѣщивъ очи тай дививъ ся. Зъ чимъ прійшовъ зъ тымъ и пôйшовъ, якъ то кажуть. Кажуть, що то по лацѣнѣ було. Еге, кажу, що такъ. Ну, але ще що робить, пытаю? Ну, та хрестить та вѣнчае, але якъ тамъ, нѣхто его не розумѣе. Се не дуже добре дѣло, кажу, якъ бы и слухати кого небудь, тай ще того, що зъ нимъ нѣ въ 7 нѣ въ 9.

— Та вôнъ по троха по нашому моркотить наче коза, але се такъ, що смѣятись, а не слухати приходить.

— Се, кажу, дѣло не конче розумне. треба намъ подивитись за нашимъ духовнымъ, надъ тымъ треба конче намъ застановитись, бо якъ пôйде такъ дальше, то богато такихъ непрошеныхъ гостей буде мѣжь насъ пхатись. Спершу будуть казати, що хочуть душечку нашу пасти, але опосля якъ вовна на насъ поросте, то будуть стричи дуже файно.

— Чи правда то, що десь тамъ той чернецъ казавъ мѣжь людьми, абы нѣякимъ свѣтомъ люде въ Сифтонѣ не прійимались школы, що рядъ хоче заложувати. Вôнъ то мавъ казати, щобы люде лише таку школу заложували, абы учили лише лацѣньскй ксьондзы?

— Та оно такъ було, каже Василь, тай я чувъ се, але люде зъ сего смѣялись, бо якъ-же, рядъ давъ землю, рядъ принявъ насъ, а мы бы школы не прійняли. Се бы такъ, якъ бы хто голодному дававъ ѣсти, а вôнъ бы не хотѣвъ ѣсти.

— О, мы троха зъ краю знаемо, що то таке ксьондзы. У насъ звались они лазуиты, се мабуть таке саме и тутъ. Точнѣсенько, Василю, се правда, лише мѣжь старымъ краемъ а новымъ то дуже велика рôжниця. Тамъ якъ бысьте сказали такому лазуитѣ, що вы его науки не потребуете, якъ стôй панъ староста замкнувъ бы васъ хоть на мѣсяць, тай безъ рекурсу, а тутъ Богу дяковати не то. Хоть якъ бы и якій лазуита, слухай его не слухай, нѣхто на то не дивить ся, тай нѣхто тобѣ не скаже чи ты пôйдешь до неба за его помочію чи безъ его стараня. Право каже: будь чоловѣкомъ, не роби другому що тобѣ не мило. Се справдѣ Божа благодать въ такôмъ краю, бо не тôлько чоловѣкъ може добитись до кавалка хлѣба, але може деколи и вôдъ себе розумне слово сказати, а тамъ бувало лише давай та давай и мовчи, а якъ ся вôдозвешь, такъ до „Ивановои хаты.“ То-жь я такъ думаю Василю, що мы повинні дбати самі про себе, а не щобы другі се робили. Часъ и намъ бути людьми розумными. Повиннисьмо лучитись разомъ, поставити на кождôй нашôй осадѣ простору, велику хату, котра бы служила за церкву тай за школу для старшихъ. Можь бы ся разъ въ тыждень зôйти, помолитись, библію перечитати, а опôсля порадитись якъ бы можь найлѣпше урядитись. Я думаю, що вскорѣ будуть пôдходити пôдъ насъ непрошені гостѣ, тай намъ казати, що поможуть ставити намъ церквы тай усяку благодать. Та не знати, чому то тѣ Лазуиты такъ за насъ дбають? Та бо вы Василю подумайте лишь, що хто пôдходить пôдъ васъ круто, такъ вôнъ уже щось мае на думцѣ не дуже чисте.

— Ну, та вже я се и самъ думаю. Бувало якъ Мошко до нашого брата загостить, такъ уже чуй, а вôнъ уже его и упутавъ. Такъ и я тутъ думаю, тай кажу оногды до нашихъ, чого то на Богъ знае кого дивитись, отъ хоче пробувати чи бы не удалось ему якъ имити для себе, абы насъ оциганивъ по старокраевому! Кажу, нѣкому не даймось зловити.

— Ой правду, правду говорите, якъ бысьмо по такôй практицѣ, яку мы перебули въ старôмъ краю, дались нынѣ зловити въ шпоны якому будь Лазуитѣ, такъ шкода бы було насъ народомъ звати.

— А що жь тамъ Василю дѣесь, не чулисьте, не приѣздять зъ краю люде?

— Та нѣ, каже Василь, де жь бы зимою пускавъ ся хто до Канады, таже свѣжій тутъ якъ стôй, нôсъ вôдморозить. Зима ту крепка, руска.

— Е, що то зима, якъ мае бути най буде, кажу, але чувъ-емь, що якійсь Москаль зимою до Канады ѣде.

— Еге, каже Василь, и я чувъ, що то якійсь духоборы, вѣдай якійсь погане, чи що таке?

— Нѣ, Василю, такъ не треба говорити, не знаючы. Оногды кумъ Петро въ Dauphin розповѣдавъ менѣ дещо бôльше про тыхъ Москалѣвъ, а я вамъ хочу дещо про нихъ розповѣсти, бо-жь то такі люде якъ и мы, говорять лишь троха не такъ якъ мы, лише то, що ихъ жите далеко гôрше було якъ наше.

— Ба, якъ, каже Василь — лишь якъ знаете, скажѣть менѣ за нихъ.

— Чуешь, що кумъ Петро добре знае за нихъ тай намъ оповѣдавъ.

Каже Петро: — Отъ недавно достанемо сусѣдôвъ зъ Россіи дуже богато, зъ 10.000, тай мають за нами на пôвнôчь поселитись, тамъ де то Англики такъ бѣжать на фармы, Svan River.

— Ба, що то за люде, пытаю? А кумъ Петро читае якъ зъ книжки: То каже люде, що звуть ся духоборы. Попы московскі тай рядъ були намоглись увесь сесь божій людъ згубити.

— Ей, каже, се не правда, а де-жь бы попи православні се робили, бо вже не кажемо царѣ, имъ усе можна, але попы, що въ Бога вѣрують, абы таке робили, якось не хоче ся вѣрити.

— То-жь то и е, що не можь вѣрити, але якъ познати усе, мусить ся вѣрити. Чуйте, що они самі розказують за себе. Нашй предки, каже, познавши вѣру Христову добре, захотѣли такъ жити якъ Христосъ научавъ. Однакъ скоро нашй найшли, що учителѣ були фалшиві, то-жь ихъ вôдкинули, кажучи, що хочуть такъ жити якъ письмо святе каже, а не такъ якъ фалшиві слуги божі научають.

То-жь вôдкинули они священникôвъ, а самі мѣжь собою стали читати библію и спѣвати псальмы, вôдкинули всякі церемоніи, не хрестять дѣтей, вѣнчають старші въ родинѣ, а хованоть самі. Щобы лучше поняти науку Христову, не узнають жадного образа рукою чоловѣка зробленого; дальше спротивились посылати молодцѣвъ до вôйска, кажучи, що тое противить ся наущѣ Христовôй, бо чоловѣка убивати не можна. Отъ за таке нашихъ предкôвъ стали власти церкви православнои та царь дуже переслѣдувати.

Тысячѣ загинули въ мукахъ страшныхъ, всѣ маєтки опосля позабирали вôдъ нихъ, а якъ узрѣли, що зъ ними нѣчого не вдѣють, позволили имъ выбратись до Канады. Отъ и прійде велика сила до Канады.

— Се справдѣ якійсь чудный народъ, то-жь варта бы ихъ близше пôзнати, та оно можна буде и се зробити якъ приѣдуть до насъ.

— Отъ справдѣ уже и за довго розбалакалисьмо ся, такъ здоровй були, а може другимъ разомъ де-що знову поговоримо.

К. Ивановъ.

Гигіена або наука о здоровлю.

Подае Д-ръ С. БЛЮМБЕРГЪ.

(Дальше).

ПРО ПРАЦЮ ЗЪ ГИГІЕНІЧНОИ ТОЧКИ ПОГЛЯДУ.

Въ попереднôй статѣ говоривъ я про те, якою повинна бути умыслова праця, а теперь перейду до розвязки цѣкавѣйшого пытаня, якою повинна бути фізична праця зъ гигіенічнои точки погляду. Треба знати, що розвязкою того пытаня зъ чисто людскои точки погляду, заняті лучші сучасні умы, котрі для облегченя працѣ и усуненя вызыску робôтникôвъ зô стороны капиталістôвъ, проголосили вôйну капиталови, а для успѣшнѣйшои борбы зъ такою всемогучою силою, якъ богатство, сполучились въ товариство, звѣстне пôдъ назвою соціялъ-демократичнои партіи, або пріятелѣвъ робôтникôвъ и працѣ. Хочь тѣ товариства истнують вже зъ давенъ-давна, та ихъ дѣяльнôсть и успѣхъ стали проявлятись що йно въ новѣйшихъ часахъ.

Въ нынѣшныхъ часахъ товариства пріятелѣвъ робôтникôвъ и працѣ, знаходять ся по всѣхъ цивілізованыхъ державахъ, де завдяки бôльшôй або меншôй свободѣ зô стороны правительства, такі товариства мають право истнованя и не пôдпадають переслѣдованю. Мушу сказати, що на соромъ людскости, правительства ще многихъ державъ, уважають такі товариства шкôдными державному порядкови и старають ся нищити ихъ ще въ самôмъ зародку. Однакъ помимо того всего, идея соціялъ-демократизма крѣпшае зъ кождымъ днемъ и зтягае до себе чимъ разъ бôльше приклонникôвъ.

Борба веде ся досыть успѣшно и, хто знае, може бути близько те будуче, коли робôтниче пытане буде розвязане на радôсть робôтникôвъ и на добро всего людства. Впрочѣмъ подробицѣ про идеи соціялъ-демократôвъ, ихъ дѣяльнôсть и результаты, интересуючі ся можуть дôзнати ся зъ книжочокъ, выдаваныхъ тыми товариствами, а я обмежусь лишь сказанымъ, бо се вôдвело бы мене досыть далеко вôдъ цѣли. Скажу ще тôлько, що розвязка робôтничого пытаня заключае ся въ полекшѣ роботы, зменшеню числа робочихъ годинъ на день и въ высшôй платѣ за працю. Если пріятелѣ робôтникôвъ и працѣ осягнуть тое, тогдѣ, для робôтникôвъ настане нова ера житя, котрôй завидовати буде неоденъ богачь.

Неразъ можь чути, якъ люде мѣжь собою бесѣдують: „Нема то, якъ бути богачомъ, котрый хочь нѣчо не робить, а однакъ вживае свѣта, якъ лишь захоче.“ На те вôдповѣмъ читателямъ звѣстною пословицею: „не все те золото, що блистить.“ Не все щасливый той богачь-нероба. Вôнъ лишь на стôлько щасливый, що не терпить нужды, но въ усѣхъ иншихъ случаяхъ вôнъ може не щаслившій бѣдного и важко-гарюючого робôтника.

Фізична праця конечна кождому чоловѣкови для скрѣпленя душѣ и тѣла. „Sana mens in sano corpore“ (здорова душа въ здоровôмъ тѣлѣ) каже латиньска пословиця. При фізичнôй праци кружене крови въ организмѣ лучше, а наслѣдкомъ того и апетить лучшій и психика свѣтлѣйша. Кождый знае, що тѣ люде, котрі нѣчо не працюють, стають скоро прибитыми, вялыми, розчароваными въ житю, розбитками тѣломъ й душею и не знаходять найменшои втѣхи хочь бы и въ своимъ великôмъ богацтвѣ, пôдчасъ коли убогій робôтникъ часомъ попоѣсть собѣ порядно, и спить несогôрше, розумѣесь, если вôнъ достаточно заробляе, щобъ мати конечно потрѣбне, и хто знае, може вôнъ мае бôльше свѣтлыхъ хвиль, чимъ на видъ не оденъ найщаслившій бо-

V.

Грицъ лежавъ слабый. Нѣхто не мавъ навѣть надѣѣ, що вôнъ подужае. Прійшовъ часъ, треба вмирати.

— Отъ Банатъ умирае, — говоривъ Михайло до Ахтемія.

— Тай я чувъ. Та вже нема ему выходу?

— Де вы взяли ся! Таже то старовина. Най лишь що найменше тай уже по нѣмъ. То ще дивно, що ще досп калатае ся.

Кôлька день пôсля того зъѣхавъ до села здакуційникъ за податки. По селѣ зойкъ и плачь: „Беруть ґицки за дачку!“ Се такъ само, якъ бы хто пустивъ чутку, що иде чума и холера и пожежа. Одного обôбрали до сорочки, другому забрали муку зъ корыта, а Дмитро на щасте два мѣсяцѣ тому погорѣвъ. Прійшовъ до него здакуційникъ, а въ него хата нова: чотыри стѣны ще немащені. Коли-жь бо чортова овечка на городѣ заблеяла. Здекуційникъ за голосомъ: ажь пасе ся на городѣ овечка тай двое ягнять коло неи, ще и копичка сѣнця стоить. „Твои вôвцѣ?“ „Мои!“ „Твое сѣнце?“ „Мое!“. „Забираймо!“ Тай забрали зъ присяжнымъ.

Дмитро почѣхавъ ся въ голову:

— Кроть твою гаде! Чого я такій дурный?! Та не выгнати менѣ було вôвцѣ въ поле!

Ему, розумѣе ся, не лишило ся нѣчого иншого, лишь жѣнку сварити. Жѣнка также не мовчала тай Дмитро въ той спосôбъ розваживъ свое серце. Потому прійшовъ до перекопаня, що ему властиво було не жѣнку але здакуційника насварити.

Выйшовъ зъ намѣромъ пôти впити ся, але потôмъ обрадивъ ся, що лѣпше вôдвѣдати слабого Грицця. Одно, що Грицъ, ему рôдня, а друге, що все лекше, якъ видить ся чоловѣка нещасливійшого вôдъ себе. Пôшовъ до Гриця.

У хатѣ сидѣли на лавѣ вôйтъ и Семенъ, а въ сѣняхъ великій Микита тай малый Микита. Оба ровесники, ще дуже молоді ґазды. Оба втекли вôдъ хаты въ новыхъ кожухахъ. Кожухи однаки. Та на великôмъ Микитѣ бувъ той кожухъ кожушищемъ. Великій Микита державъ руки на животѣ, а малый Микита державъ руки на крижахъ.

Грициха сѣдила на припѣчку. Хору ногу, обвинену въ куснпкъ старои опинки, перевязанои чорною крайкою, держала на стôльци. Шкромадила бараболю.

Грицъ лежавъ на постели жовтый якъ вôскъ. Очи мавъ прижмурені, нѣбы спавъ. Вôддыхавъ тяжко.

Дмитро ставъ собѣ коло Микитôвъ.

Вôйтъ боявъ ся, абы ему котрый не поставивъ отсе пытане: „Що вы за вôйтъ, коли зволяете на таке лупійство въ селѣ?“ Тому балакавъ изъ Семеномъ за збôже.

— А я вамъ кажу, — говоривъ вôйтъ поволи выразно, — що нове збôже то оно не до нашого поля. Правда, оно выдатнѣйше, але напр.: зводить ся борзо. Возмѣть цаске жито. Якій изъ него хлѣбъ? Чорный, якъ свята земля. А зъ простого жита, вважаете, та хлѣбъ бѣлый, якъ пшенишный пытльованый. Я ще маю вôдъ нобѣжчика дѣдя просте жито тай ще-мь его не змѣшавъ. Навмысне держу: на памятку. Такій, кажу вамъ, хлѣбъ, якъ коли пасха. Тай цаске жито — ему, вважаете, въ насъ застудено. Ану, якъ нема снѣгу, а добрый морозъ шарне, то заразъ цаске жито — дивѣть ся, а оно згорѣло, изжовкло. Бо оно голе: на верха. Ану возмѣть просте жито, — оно вже рѣдко де е, въ нашôмъ селѣ лишь у мене — то оно отъ якъ у кожусѣ: зерно въ серединѣ, глибоко. Не боить ся нѣ студени, нѣ морозу.

Грицъ отворивъ очи, а Грициха до него заговорила:

— Грицю! Ади, люде прійшли на тебе подивити ся. Прійшли тебе вôдвѣдати. Пôзнаешь людей?

Грицъ вôдповѣдавъ тихимъ голосомъ. Въ серединѣ бесѣды часто приостававъ.

— А чому-жь бы я людей не пôзнавъ? То що я зъ глуздôвъ зсунувъ ся? Дякувать людямъ, най имъ Богъ заплатить, що вôдвѣдали слабого. Якъ подужаю, то и я имъ у пригодѣ стану.

— Ой, уже тобѣ зазуля не буде кувати! — сказала Грициха..

— Що-жь бо ты, жѣнко?... Таже я ще, Богу дякувати, не вмираю. Я ще гадаю самъ помѣрокъ пôдъ сѣножатами выорати... Отъ пôду до Семена та менѣ плуга дадуть. Дасте менѣ, куме Семене, плуга? Я вамъ вôдроблю въ сапане.

— Чому? Дамъ. Кобы здоровле! — вôдповѣвъ Семенъ.

— А видишь, жѣнко. А ты бы менѣ за живота похоронъ справляла,.. Отъ подай менѣ лѣпше воды, бо мене спрага пече.

Грициха зачала рушати ся, абы встати и воды подати, але великій Микита не давъ ѣй рушитя ся.

— Сидѣть Грицихо, сидѣть. Заки вы зъ ногою рушите ся, то Грицеви вже и вôдхоче ся воды.

Вôнъ узявъ кварту, зачеръ воды тай понѣсъ Грицеви. Грицъ пôдсунувъ ся поволи высше на подушки и пôднявъ ся трохи. Губы ему такъ изжовкли, що не можь було вôдрôжнити ихъ вôдъ лиця. Здавало ся, що нема въ нѣмъ и крапельки крови. Узявъ кварту, але не мôгъ удержати; якъ бы бувъ Микита зъ другого боку не державъ, була бы кварта полетѣла на землю. Микита нахиливъ ему кварту до губôвъ, якъ малôй дитинѣ. Грицъ приклавъ уста до кварты, але и не пôзнати було, чи хоть покушавъ воды. Напослѣдокъ лишивъ кварту Микитѣ въ рукахъ, а самъ подавъ ся обезсиленый на подушки. На давне мѣсце и не пробувавъ зсувати ся. Вôддыхавъ тяжко. Каплѣ поту выступили ему на чолѣ.

— Дякувати, Микито, — шептавъ Грицъ. — Добра вода... студена... То-то мене пôдкрипила...

(Дальше буде.)

гачь. Вся суть лишь въ тôмъ, щобъ робота не була через мѣру, не надто важка, а щобъ була поплатна. Затымъ именно побивають ся прiятелѣ робôтникôвъ и працѣ и хочь вже не одно выбороли въ тôй справѣ, однакъ, мушу сказати, що чимало ще лишилось до желаня та, що мы ще далеко вôдъ идеи.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Дорогй Братя!

Рôкъ 1898 вже кôнчить ся. Якъ за той часъ наша „Свобода" заступала нашй руско-американскй интересы, вы се самй гараздъ знаете, если уважно перечитували кожде число. Та мусите и те ажь надто добре знати, що жадноп справы не доконае ся якъ треба, если всѣ шляхотнй замѣры розбивають ся о бракъ грошей. А якъ богато ще тыхъ намѣрôвъ несповненыхъ... Передъ нами якъ разъ теперь стелить ся велика праця около пôддвигненя просвѣты нашихъ рускихъ братôвъ. Намъ потрѣба теперь выдавати майже що мѣсяця книжки, полѣпшити выдавництво „Свободы" и другй такй рѣчи, котрй пôдуть на добро руского народа. Мы пересвѣдченй, що майже кождый зъ Русинôвъ про те знае, то-жь не тôлько, що заплатить за „Свободу" те, що виненъ, зашле предплати на рôкъ 1899, а ще и другихъ намавяти буде записати собѣ „Свободу", ту одиноку нашу робôтничу газету, щобъ за рôкъ находилась она въ рукахъ кождого письменного Русина. Сейчасъ по прочитаню того письма засылайте грошѣ за рôкъ 1898 и на рôкъ 1899. Пренумерата на цѣлый рôкъ выносить 2 дол.

Адресуйте такъ:

„SVOBODA"
Box 13
Mt. Carmel, Pa.

К. Гарцiя вмеръ.

Генералъ Калiксто Гарцiя, славный проводиръ кубаньскихъ повстанцѣвъ и провôдникъ комiсiи повстанцѣвъ, высланои въ цѣли порозумѣня ся зъ правительствомъ Сполуч. Державъ, умеръ дня 11. грудня въ Вашинґтонѣ. Гарцiя призвычаеный до горячого пôдсоня Кубы, прохолодивъ ся заразъ пôсля свого прибутя до Ню Йорку, де набавивъ ся легкого запаленя легкихъ. Пôдчасъ тои недуги бувъ ще на беньќетѣ, устроенôмъ въ его честь, и ту простудивъ ся ще бôльше, а наслѣдкомъ того наступила смерть. Передъ смертiю черезъ кôлька годинъ лежавъ въ горячцѣ и въ тôмъ станѣ выдававъ сынови приказы, щобъ той приготовивъ ся до битвы, котру уявлявъ собѣ, що слѣдуючого дня наступить зъ 400 Ишпанцями. Гарцiя лишивъ на Кубѣ численну родину, а при смерти бувъ лишь оденъ его сынъ. Небôжчикъ числивъ 60 лѣтъ и мавъ бути образованымъ чоловѣкомъ. Майже цѣле свое жите посвятивъ высвободженю своеи вôтчины зъ пôдъ ишпаньскои неволѣ. Тѣло его похоронять тымчасово ту а опôсля завезуть на Кубу.

— Чи знаете, що слѣдуюча конвенцiя „Руско-Народного Союза" буде на тôмъ плейзѣ, где буде найбôльше членовъ? Чи хочете, щобы у васъ була конвенцiя? Если такъ, то запишуйтеся до „Союза."

Соцiялiстъ майоромъ.

Въ мѣстѣ Haverhill, Mass, при выборахъ на майора побѣдивъ бôльшостю 350 голосами Jno C. Chase, кандидатъ соцiялiстичнои партiи. Соцiялiсты перепровадили ще трехъ своихъ альдерманôвъ и трехъ консильманôвъ. Есть се мабуть першiй случай выбору соцiялiста на становиско першого урядника мѣста.

Chase заявивъ, що буде працювати надъ переведенемъ мѣсцевои програмы свого сторонництва. Поодинокй точки тои програмы суть слѣдуючй:

1) Мѣсто повинно набути уличнй желѣзницѣ, газовй и електричнй заведеня и взагалѣ всѣ институцiи, що служать до ужитку публичного. Зарядъ надъ тыми заведенями мае бути повѣреный людямъ выбранымъ черезъ людъ. Нѣкого не можь выкинути зъ роботы изъ-за политичныхъ переконань.

2) Вôддаване публичныхъ робôтъ контракторамъ мае бути знесене.

3) Робочiй день мае тревати 8 годинъ при найменшôй заплатѣ 2 дол. денно.

4) Пенсiи плаченй мѣстомъ мають бути вôдповѣднй до часу працѣ.

5) Дѣти, що не можуть выходити зъ хаты задля браку обуви, убраня або поживы, повиннй те все дôставати вôдъ мѣста.

6) Мѣсто мае спомагати безробôтныхъ людей не запомогами, але давати имъ роботу публичну.

7) Перехрестя желѣзниць на улицяхъ, и все що грозить здоровлю або житю, мае бути усунене.

8) Податки мають бути розложенй вôдповѣдно до заможности горожанъ.

9) Тайнй посѣдженя мѣйскои рады мають бути зненесенй. Кождый мае право заглянути до книги протоколôвъ и дôзнати ся, якъ котрый радный голосувавъ.

10) Тайне голосоване въ мѣйскôй радѣ мае бути знесене.

11) Кождый урядникъ може бути усуненый зъ свого уряду черезъ своихъ выборцѣвъ. Вкôнци п. Chase заявивъ, що свои реформы буде перепроваджувати спокôйно, леґально, безъ жадныхъ насильствъ.

Здоровый жолудокъ.

Въ операцiйнôй сали проф. Вайнлехнера у вѣденьскôмъ шпитали писувавъ ся французкiй „артистъ" Клiко. Въ присутности кôльканайцятьохъ медикôвъ проликнувъ насампередъ тяжку шаблю, вôдтакъ впровадивъ собѣ до жолудка ще кôлька инишихъ шабель, такъ глубоко, що лишь ручка кождои выставала зъ устъ. Вкôнци выймивъ свôй годинникъ и такожь впустивъ его до жолудка, придержуючи конець ланцушка рукою. Кождый зъ участникôвъ приложивши голову до жолукна „артиста", мôгъ выразно почути, якъ годинникъ правильно тыкавъ. Клiко мае до 30 лѣтъ, е середного росту и сильно збудованый. Въ своихъ штукахъ вправлявъ ся вже вôдъ дитиньства.

Внесокъ Лоджа знову перепавъ.

Въ конгресѣ знову пôднесено проектъ Лоджа, щобъ до Сполуч. Державъ обмежити емiґрацiю, а за те взявъ ся посолъ Денфортъ, котрый внѣсъ, щобъ ту справу пôддавати пôдъ обрады. Та внесокъ его перепавъ 104 голосами противъ 100.

Нѣмцѣ выганяють чужинцѣвъ.

Недавно тому пруске правительство выдаляло дуньскихъ пôдданыхъ зô Шлезвика, выдаляе все австрiйскихъ и россiйскихъ пôдданыхъ, а теперь выганяе навѣть Голяндцѣвъ зъ пôвнôчно-западныхъ околиць Нѣмеччины. Нѣхто не може прускому правительству заборонити того, бо мае по своѣй сторонѣ силу, а та, якъ звѣстно, мае въ нынѣшныхъ часахъ першеньство передъ правомъ — та будь що будь есть се брутальностю, тымъ бôльше, що Нѣмцѣ розлазять ся по всѣхъ инишихъ краяхъ за працею, а нѣхто ихъ не выкидае звôдтамъ. Певно, що противъ тои прускои брутальности запротестують интересованй державы, якъ се зробило австрiйске правительство, котре дало до зрозумѣня, що поступить такъ само зъ прускими пôддаными, якъ поступае берлиньске правительство зъ чужинцями.

Фантастичнй проекты.

Середъ тысячѣ фантастичныхъ проектôвъ, що мають увѣнчати всесвѣтну выставу париску въ 1900 р., годить ся зазначити два найфантастичнѣйшй, котрй найбôльше выставили на пробу терпеливôсть членôвъ выставовои комiсiи. Ходить нѣ менше нѣ бôльше, лише о — устроене въ Парижи моря, щобы прибувшй на выставу гостѣ могли ужиґати морскихъ купелiй. Авторъ проекту бувшiй ученикъ парискои политехнѣки, думае, що при помочи сильныхъ машинъ можна бы спровадити рурами достаточну скôлькôсть морскои воды зъ каналу Ля-Маншъ. Купѣль коштувала бы въ звычайнй днѣ 5 франкôвъ, а въ недѣлю 50 сантимôвъ и въ сей способъ всѣ верствы населеня могли бы користати въ Парижи зъ морскихъ купелiй. Уряджене моря коштувало бы дрôбницю — 25 мiлiонôвъ фр. — Иншiй проектодавець, для котрого такожь нема нѣчого неможливого, хотѣвъ бы замѣнити лѣсокъ Vincennes на дикiй паркъ, въ котрôмъ замѣсть крôликôвъ и вывѣрокъ ходили бы свобôдно львы, тиґры, леопарды и иншй хищй звѣрята. Цѣкава лишь рѣчь, хто тодѣ вôдваживъ бы ся пôйти до того парку.

Спритный бордниґеръ.

Юзефъ Миклюшка, Полякъ, родомъ зъ Перемышлянъ, впросивъ ся на бордъ до однои рускои вдовы-ґаздынѣ въ Ню Йорку и хотяй мае жену въ краю, то обѣцявъ зъ нею женити ся; она на стôлько ему звѣрила, що дала въ переховокъ $180. До добы не стало слѣду нѣ по нѣмъ, анѣ по грошахъ, повѣдають, що втѣкъ до краю, а бѣдна суджена заливае ся слезами. — Справа та пôде на дорогу судову.

— Мекiнлей бажавъ бы, щобы архiепископъ Аерляндъ ставъ панскимъ делеґатомъ на Филиппинахъ. Правительство Сполуч. Державъ вôдлучить церковь вôдъ державы въ усѣхъ забраныхъ краяхъ. Значить ся такъ буде, якъ у насъ.

— Маетъ дѣти? Чому-жь незапишете ихъ до „Союза?" Коштуе лишь 25 центôвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшй.

Розмова волосемъ.

Е розмовы цвѣтôвъ, вахлярѣвъ, пальцѣвъ — але розмова волося? Е й така розмова — але въ Хинахъ. Тамъ е вôдъ вѣкôвъ звычай, що женщина свое гарне, оливковымъ олѣйкомъ парфумоване волосе укладае, що фризура свѣдчить, бодай бôльше-менше не лишь о еи вѣцѣ, але и говорить. Дѣвчата укладають собѣ волосе такъ, що оно немовь кличе: „я глядаю мужа!" Женщина замужна голить бровы, тй „лучки Амора", и чорнить зубы — для неи сего вже досыть. Але вдова, котра знову хоче вôддати ся, обвивае волосе на горизонтально поставлену плоскату иглу зъ заду головы — и така выява бажаня выйти замужь належить до доброго тону. Неодна Европейка певно позавидуе Хинкамъ того звычаю! Правда, непотѣшено опечалена вдова по стратѣ мужа стриже волосе та зачѣсуе въ долину и тымъ немовь говорить: „навѣть не приступай жаденъ до мене!" — коли-жь волосе вôдростае и она не чеше его на плечѣ, але вже звязуе на чубку, то знакъ, що еи печаль вже улагоюесь; а якъ уже свое довге волосе повяже на горизонтальну иглу зъ заду головы, тогдѣ волосе ажь кричить: „Гей! хто мене бере?"

— Дня 12. грудня въ Кансасъ, Мор. розпочалась рôчна конвенцiя робôтничого товариства „Federation of Labor." Зô справозданя касiера переконали ся, що товариство стоить фiнансово незгôрше. Рôчный доходъ выносить $21.588, а розходъ $19.197. Въ протягу року се товариство зарядило 260 страйкôвъ, въ котрыхъ взялс участь 22,311 робôтникôвъ. 189 страйкôвъ закôнчено угодою, 36 програно, а 35 ще тревае. Пôдчасъ страйку 19,367 робôтникôвъ побирало пôдмогу.

— Въ Россiи межь сельскимъ населенемъ заносить ся на правдивый бунтъ. Причиною невдоволеня хлопôвъ россiйскихъ — се нужда, що вже панує вôдъ року и не милосердне давлене хлопа урядниками. Правительство россiйске налякало ся того бунту то-жь мiнiстеръ внутрѣшныхъ справъ выдавъ циркуляръ до всѣхъ губернаторôвъ, щобъ тй звѣстными имъ способами здавили той бунтъ. А они потрафять здавити его, такъ якъ теперь нищать штундистôвъ, котрй посмѣли трохи инакше почитати Бога, якъ сего хоче россiйске православiе. Богато людей за те йде въ Сибиръ або до арешту.

— Статуты „Р. Н. Союза" вже готовй. Най кождый мѣсцевый секретарь напише до головного секретара, кôлько примѣрникôвъ ему треба, а сейчасъ зашле ся.

— Вже вышла зъ друку нова книжочка пôдъ заголовкомъ: „Де-що про права и суды въ Сполуч. Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсильвенiя." Цѣна тои книжочки 10 цнт., а зъ пересылкою 12 цнт. — Хто замовить собѣ ту нову книжочку, най не забуде и за „Конституцю Спол. Державъ", бо тй двѣ книжочки доповняють себе взаимно.

СМѢШНЕ

МУЖИКЪ ТА КУПЕЦЬ.

Увôйшовъ мужикъ у крамницю та и гукае до крамара:

— А подай лишь менѣ оту баньку зъ канхветами.

Той и подавъ. Мужикъ понюхавъ-понюхавъ та:

— Нѣ, не такй, — подай оту!

Той перемѣняе. Мужикъ знову, понюхавши, не вподобавъ.

— Подай онъ ажь оту! — знову гукае. Крамарь, уже розсердившись, перемѣнивъ и третю. Не донюхавъ ся и зôдси нѣчого мужикъ, постановивъ баньку та и иде зъ крамницѣ. Взяло зло крамаря, що дурно панькавъ ся скôлька годинъ, то и кричить на мужика:

— Куды-жь ты? а грошѣ давай!

— За що! — пытае мужикъ.

— А за те, що нюхавъ, — вôдказуе крамарь.

Мужикъ вернувсь, дôставъ грошѣ зъ кишенѣ та и стука объ стôлъ. Постукавъ, постукавъ та и сховавъ. А крамарь тодѣ:

— На що-жь ты сховавъ грошѣ?

— А якъ-же? — вôдказуе той, — яка купля, така и плата: я понюхавъ — ты послухавъ, отъ и квиты.

МАТИ И СЫНЪ.

Мати боялась за своего хлопця, щобъ, бува, не сколось зъ нимъ якого лиха. Отъ разъ у лѣтку иде вôнъ зъ хлопцями гуляти до ставка, а мати, побачивши, и гука:

— Иди-жь сыну, гулять та Боже борони пôти купать ся, бо якъ утопишь ся, то тодѣ и до дому не приходь!

ЦЫГАНОВЙ НАЙМЫ.

Наймае цыганъ свого сына у наймы:

— Та вôнъ, — каже, — добра дѣтина, та тôлько одно зъ нимъ лихо — иводѣ й ѣсти не хоче. То вже прошу васъ: якъ що зноровить часомъ, та ѣсти не схоче — не жалуйте, прошу васъ, нагая на него. А робити — вже чортъ зъ нимъ! — не силуйте, панотче!

ПОЯСНИВЪ.

— Про Бога, Шмульку! Ты продавъ менѣ слѣпого коня, се-жь чисте ошуканьство!...

— Чуешь Иване, якiй ты дѣтвакъ, адже-жь то, що кôнь слѣпый, се жадне ошуканьство, то тôлько велике нещасте!...

Заплатили за „Свободу" въ падолистѣ с. р.

PLEASANT HOME, MAN., CANADA.	
Вилчукъ А.	$1.00
YONKSRS, N. Y.	
Прегонъ Ив.	2.00
EDNA, MAN., CANADA.	
Кутъ Ив.	1.00
Мельникъ Ив.	1.00
Пôдрускiй Мих.	1.00
WINNIPEG, MAN., CANADA.	
Купъ Ив.	2.00
MINNIAPOLIS, MIN.	
Дзюбиньскiй Д.	2.00
PECKVILLE, PA.	
Гижа Петро	1.00
BRANDON, MAN., CANADA.	
Банцуръ А.	1.00
MCADOO, PA.	
Копiй Ив.	2.00
CLIFTON HEIGTS, PA.	
Пышь Ив.	1.00
MAHANOY PLANE, PA.	
Матiяшъ П.	1.75
RABBIT HILL, EDM., CANADA.	
Олексшiй Гр.	2.00
LISTIE, PA.	
Ющакъ Мих.	2.00
SIFTON, MAN., CANADA	
Сиротюкъ Гр.	1.00
CHICAGO, ILL.	
Куриловъ М.	2.00
Яповичъ Ст.	3.00
ГАЛИЧИНА.	
Щипчикъ Теод.	3.00

Американьскій судія.

„New York Journal“, зъ дня 7. грудня с. р. подае слѣдующе:

Справа вôдбувае ся въ Wilkes-Barre, Pa. въ офісѣ мирового судіи (скваера).

„То вы стаете ту передомною вже 12 разъ оскарженій о побите своеи жены“, каже скваеръ Donohue, до Frank-a Overfield-a, высокого, плечистого, зъ червонымъ, вôдъ пʼятыки носомъ, драбуги.

„Перепрашаю, але вы мылите ся, пане скваеръ, бо не 12-тый, але 15-тый разъ“, вôдповѣдае зъ насмѣшкою обжалованый.

„Такъ?!“, каже судія, „но то вже бôльше не може повторити ся. Пôслати васъ до бязницѣ, где властиве для васъ мѣсце, не оплатить ся. Однакъ я спробую иншого способу покараня васъ. — Кôлько маете лѣтъ?“

„38“, вôдповѣдае Френкъ.

„Well“, каже скваеръ, „я есмь старшій о 10 лѣтъ, однакъ такъ тебе поколочу и дамъ тобѣ таку смачну перекуску, якоись еще нѣколи не кушавъ! Здôймай сурдутъ!“

Здôймаючи также зъ себе сурдутъ и кладучи его на стôлъ, зôйшовъ скваеръ зô свого президіяльного крѣсла и станувъ на серединѣ салѣ.

„Кождый зъ васъ нехай пильнуе при дверяхъ и нѣкого анѣ впустити анѣ выпустити“, крикнувъ скваеръ до своихъ двохъ констаблѣвъ, а звертаючи ся до свѣдкôвъ и другихъ оскарженыхъ, котрі знаходили ся въ сали, а було ихъ надъ 40 люда, „если котрый вмѣшае ся менѣ ту теперь въ мое дѣло, то всѣхъ васъ кажу заразъ позамыкати до арешту. Френкъ Overfield, готовъ? Ставай!“

И безъ жадныхъ дальшихъ заходôвъ, всунувъ скваеръ оскарженому, кôлька такъ здоровенныхъ кулакôвъ, що той мовь колода, покотивъ ся на землю. По хвильцѣ, зôрвавъ ся однакъ зъ землѣ, та вôдвдячуючи ся скваерови, всунувъ ему кôлька порядныхъ ударôвъ въ лице. Но скваеръ не лѣнивый, приперъ въ коротцѣ Френка до стѣны, дальшими кулаками загнавъ его на лавки, а вкôнци однымъ сердечнымъ штурханцемъ поваливъ его помѣжъ свѣдкôвъ. Присутні свѣдки впростъ рычали зъ радости, клали ся на землю зô смѣху, свистали, били брава, а коли Френкъ вôдъ удару скваера, найшовъ ся мѣжъ ними, тѣ выекспедіовали его зъ помѣжъ себе — розумѣесь кулаками, на вôльне мѣсце. Зъ права и зъ лѣва стали сыпатись удары на бѣдного Френка. Теперь скваеръ приперъ Френка до кутика и ту повстала мѣжъ ними завзята борба, пôдчасъ котрои оба упали на землю. Однакъ скваеръ позôставъ на верху и почавъ такъ щиро обробляти лице, нôсъ и где ся попало Френка, що той вкôнци просивъ о помилованє.

Засапаный (бо скваеръ мае короткій вôддыхъ) пытае скваеръ Франка, чи буде еще коли бити свою жену? Той на колѣнахъ присягае на всѣ свѣтощи въ свѣтѣ, що се вже нѣколи не повторить ся. Великодушный скваеръ увольнивъ Френка вôдъ всякои дальшои кары, однакъ той представлявъ такій сумный видъ, що милосердіе збирало чоловѣка дивлячи ся на него.

Публика мовь бы збожеволѣла, такъ била брава и здавало ся, що тому и кôнця не буде. Скваеръ задоволеный зъ себе, поглянувъ явъ побѣдоносець, вокругъ по сали, тай узрѣвъ David-a Rowland-a, также оскарженого о бите своеи жены, якъ той хотѣвъ въ найтемнѣйшій кутичокъ сховати ся передъ страшнымъ скваеромъ.

„Давидку“, каже скваеръ, „я трошка змучивъ ся, однакъ надѣю ся, що ты скорыставъ зъ тои науки, яку я давъ ось що теперь Френкови и есмь переконаный, що ты также не будешь бôльше бити свою жѣнку. А теперь махай до дому!“

Lehigh Valley R.R.

In Effect Nov. 13, 1898.

Пасажерски трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:23 и 9:42 до полудня; а 12:28 и 4:40 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:28, 4:40 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:18, 9:42 до полуд. и 12:28, 4:40 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:30 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни.

Експресови трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:28 и 4:40 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:15 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphi-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:10 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:10 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 2:58 и 5:35 по полуд. Въ недѣлю о год. 2:58 по полуд.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и, New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 9:12 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 9:12 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:20 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Gen'l Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лигайску желѣзницю, бо найтупша и найвыгôднѣйша. По близши информаціи удавайте ся до:
J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS
Лазоря Сиротяка.
Lazor Sirotiak,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знае Лазоря Сиротяка? Вôнъ мае красно заряджений сторъ, гросерню и бучерню.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта скоро, таньо и безпечно.

Продае также шифкарты на найскоршій лініи.

Хто изъ землякôвъ хотѣвъ бы вôдъѣхати до старого краю, нехай зайде по дорозѣ до Сиротяка и купить собѣ шифкарту у него а вôнъ вôдпровадить его ажъ на шифъ.

Нащо давати ся здерати жидовскимъ агентамъ по Ню Йорку? Идѣтъ до свого!

ЗВѢСТНЫЙ СЛОВЕНСКІЙ АДВОКАТЪ (лоеръ)
Катлинъ и Некарда
(Catlin & Nekarda)
309 Broadway
NEW YORK, N. Y.

Сей адвокатъ выправуе нагороду вôдъ компаній, если-бъ котрого зъ робôтникôвъ або убило або покалѣчило. Рôвно жь пріймае всѣ кримінальни и цивильни жалобы.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
готельничій.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

* * *

Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...

* * *

— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякій хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешь мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайди до того фотографа. Вертаешь зô слюбу зайди зъ жѣнкою до него, дай ся здняти, а будешь мавъ на цѣле жите намятку. Маешь ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешь мати красный образъ. Єсть у Васъ братство, най зайде до того фотографа, а вôнъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, яки хочете. — У него рôжнородни фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣркованôй цѣнѣ.—За роботу гварантуе

Иванъ Захаріяшь,
— P. O. Box 493. — HAZLETON, PA. —

Рукій рѣзбаръ и золотникъ поручае ся всѣмъ церковнымъ громадамъ. Рѣзьбы и позолочуваня олтарей, иконостасôвъ и ин. выконуе совѣстно и дешево.

Котра зъ громадъ будуе церковь, або прикрашуе еи, най удасть ся до Ивана Захаріяша въ Газельтонъ, Пенн.

Hotel
HETMAN CHMIELNICKI
Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лігайского дипа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякі напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрі и здоровѣ. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте ложко и чемну услугу.

А ту Русины! Чижь будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

СЛАВЯНЬСКІЙ САЛЬОНЪ.
Викторъ Вилюшь,
104 Morris str.
JERSEY CITY, N. J.

Поручае свôй густовно уряджений сальонъ землякамъ. Все свѣжі напитки а то: пиво рôжнородного сорта, якъ Lageer, пільзнеръ (импортованый зъ краю). Rochester, Ale, віска, темперъ и лѣкеры найлучшого рода, вина дуже добрі, краєві и заграничні и всѣ мінеральні воды, добрі цигара. Есть тамъ Pool Room (простора и хороша вôдновлена білярдова саля — на мітинги и забавы).

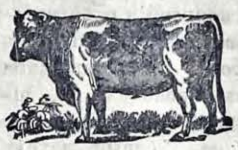
Услуга чемна и солідна. — Шклянки велики помимо дорожнѣ.

СВОЙ ДО СВОГО!
Єфремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другі напоѣ все свѣжі и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великі и малі пôсля вподобы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

Руска бучерня.
— Russian Meat Market —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускі господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у свого Русина такъ само всего дôстати можна. А отъ погляньте! Тажь въ Олифантѣ есть вашъ рускій бучеръ Кузьма Свала. Мае вôнъ свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально. Ану-жь зайдѣть до него и попробуйте вôдъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

Едмундъ Лембикъ
(Edmund Lembik)
13—15 East Mine Str.
HAZLETON, PA.
— коло дипа —

мае салюнъ, де можна дôстати дуже доброи горѣвки, пива и всякихъ напоѣвъ.

Е. Лембикъ есть также публичнымъ нотаромъ, тожь хто потребуе повномочія або мае яку грунтову справу въ старôмъ краю, най удасть ся до него.

Адже-жь кождый знае Лембика, най иде до него.

Dr. S. Blumberg,
1707 Carson str.
Pittsburg, Pa.

Кождый то знае, що въ Америцѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покôнчивъ свои науки въ старôмъ краю. Д-ръ Блюмбергъ вывчивъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испытъ державный въ Филядельфіи осѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайде до него, заразъ выздоровѣе!

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.
Вынаймае также керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

УВАЖАЙТЕ, БО Й ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходить по покутныхъ жидôвскихъ. такъ званыхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Виляма Воколека, въ Скрентонъ. Вôнъ залагоджуе всякі справы въ кортѣ, а и сторокраєві и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.

Адресъ его такій:
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave.
Cor. Washington Ave.
Scranton, Pa.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчи до житя, якъ также убраня майнерскі и звычайні можна купити.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO.“ есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброты и пріемного смаку и есть спорядже пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Вырабляе въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватні родины повинні замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну антику, въ котрôй выробляють ся дуже добри и помôчни лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

РУСКІЙ САЛОНЪ
Петра Серафина
„на новôмъ мѣстѣ“
въ Шамокінъ, Па.

Где якъ где, але у Серафина то уже можь найлѣпше забавитись а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче бôльше нѣгде пôйти, тôлько до него. Мае также файну галю, где можна вôдбувати мітинги, а и потанцювати собѣ.

Хочешь мати „good time“ иди до Петра.

Продажа рускихъ книжокъ
— и —
библіотека.

Хочете купити собѣ книжку, яку лишь загадаете, або записати собѣ газету зô старого краю, пишѣть на адресу:

A. Wasserman,
29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.

У него можна дôстати розмаити словари и пôдручники до науки англицкого языка и фотографіи славныхъ людей. — Вôнъ также оправляе книжки дуже таньо и добре.

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшій товары, спроваджованй впростъ зъ найпершихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае также одяги майнерскі и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свôй до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Гаврінлъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

William D. Chmilewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.

Панове сальоністы зъ Шенадорь и всѣ, що хочете набути для себе віски, пива темперу въ бôльшôй скôлькости, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Най не заробляють зъ васъ чужі, дайте заробити свому, божь Хмѣльовскій честный и справедливый чоловѣкъ — „Свободу“ пренумеруе.

Купуйте у него!

MT. CARMEL—ЦѢ ЧИТАЙТЕ!

Хочешь ѣхати на прохôдъ? Маешь хрестины? — Справляешь весѣле? Потребуешь погребника?

Въ тыхъ всѣхъ выпадкахъ удавайте ся до:

C. Lukashewicz,
Cor. 3-d & Maple Str.
Mt. Carmel, Pa.,

а вôнъ обслужать васъ совѣстно.

Іосифъ Пейко
рускій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Запрошуе всѣхъ Русинôвъ до себе на свѣже пиво и добру віску. Хочете добре забавити ся, идѣть до Пейка. Чекаешь на стрѣткару, зайди до Пейка, а нѣколи не змѣстушь, бо кара йде попри самі дверѣ.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.